

Fortsat store geografiske forskelle i brug af juniormesterlære

TEMAANALYSE

Regeringen har en forventning om, at 5 pct. af landets skoleelever skal i juniormesterlære, men i dag når kun hver fjerde kommune det niveau. Kommuner uden for de 4 største byer har generelt flest elever i juniormesterlære.

Junior-mesterlære har endnu ikke bred national forankring

SMVdanmark har i februar-marts 2026 gennemført en aktindsigt hos landets kommuner om oplysninger vedrørende kommunernes deltagelse Junior-mesterlære. Formålet har været at afdække, hvor mange elever i 8. og 9. klasse der deltager i ordningen, samt om de enkelte kommuner ligger over eller under det forventede landsgennemsnit om at 5 procent af eleverne i 8. og 9. classes elever er i junior-mesterlære.

Analysen, der baserer sig på svar fra 96 ud af 98 kommuner, viser, at udbredelsen fortsat er begrænset på landsplan, og at der er betydelige forskelle mellem kommunerne.

Den geografiske analyse viser, at junior-mesterlære især har fået fodfæste i land- og oplandskommuner, mens mange større bykommuner fortsat ligger under det forventede landsgennemsnit.

Hovedpointer fra analysen

- I 24 kommuner er andelen af elever i junior-mesterlære over 5 procent.
- Udbredelsen er geografisk skæv og stærkest i land- og oplandskommuner.
- I 39 kommuner har under 2 procent af eleverne valgt junior-mesterlære, mens 5 kommuner har 0 elever i junior-mesterlære.
- Der går ca. 100.000 elever samlet set i 8. og 9. klasse i den danske folkeskole. Ud af disse er ca. 2.500 elever aktuelt i junior-mesterlære¹.

Udvikling i løbet af skoleåret 2025/26

Der er løbende optag til junior-mesterlære i de fleste kommuner. SMVdanmark undersøgte også udbredelsen i september 2025. Overordnet set viser nærværende rundspørge, at kommunerne fortsat ikke har taget ordningen til sig i det omfang, regeringen forventede, og at der kun har været en begrænset udvikling i løbet af skoleåret 2025/26.

¹ Tallene angives med forbehold for manglende data fra Odder og Syddjurs Kommune ift. antal tilmeldte elever.

Junior-mesterlære har fået fodfæste i landkommunerne

De nyeste tal viser at junior-mesterlære i særlig grad har fået fodfæste i land- og oplandskommuner. Blandt de 10 kommuner med den højeste andel af 8.- og 9.-klasseelever i junior-mesterlære er syv landkommuner, jf. figur 1. Lolland og Langeland topper med andele på over 12 pct., hvilket placerer dem markant over resten af landet.

Der er betydelig variation selv blandt topkommunerne. Forskellen mellem den højeste og den laveste kommune i top-10 er næsten en fordobling, hvilket indikerer, at udbredelsen ikke alene kan forklares ved geografi, men givetvis afhænger af lokale prioriteringer og implementering.

Figur 2 bekræfter ligeledes, at udbredelsen ikke er jævnt fordelt. De højeste andele koncentrerer sig overordnet uden for de urbane-centrummer, mens de større bykommuner generelt ligger lavere. Særligt i det sydlige og nordvestlige Danmark ses en tydelig koncentration af kommuner med relativt høje andele.

Syv ud af top 10 kommuner med højest andel af junior-mesterlære, er landkommuner

Figur 1

Top-10: Andelen af 8.- og 9. classes elever i junior-mesterlære, fordelt efter kommune

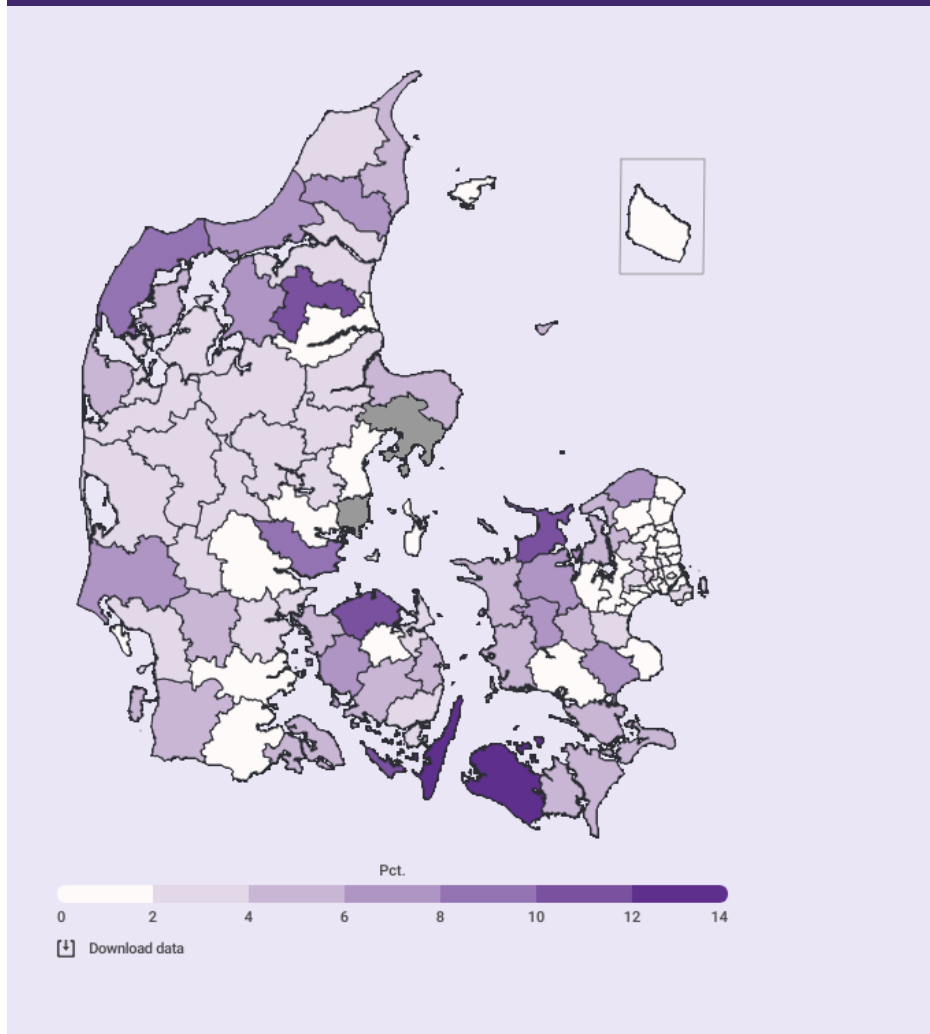
Kilde: SMVdanmark på baggrund af aktindsigt hos kommunerne

Anm: 96 kommuner svarede på aktindsigten mens 2 kommuner ikke svarede

Lav deltagelse i junior- mesterlære i hovedstads- og storby- kommuner

Figur 2

Andelen af 8.- og 9. klasses elever i juniormesterlære, fordelt efter kommune

Kilde: SMVdanmark på baggrund af aktindsigt hos kommunerne

Anm: 96 kommuner svarede på aktindsigten mens 2 kommuner ikke svarede (markeret med grå)

Få kommuner har over 5 procent i juniormesterlære

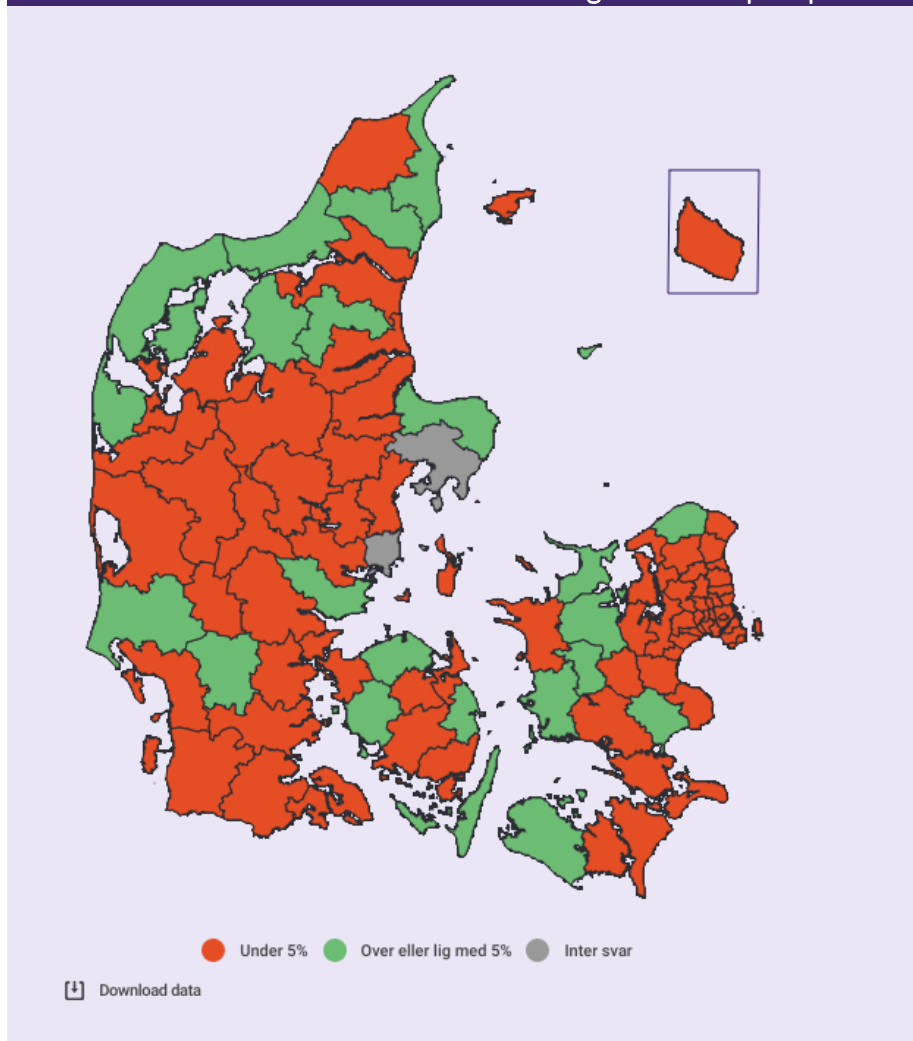
Selvom den politiske forventning fra regeringens side dikterer, at mindst 5 pct. af en årgang skal deltage i juniormesterlære, viser de nyeste tal, at vi stadig er langt fra målet på nationalt plan. Faktisk er det blot i 25 pct. af kommunerne, at denne ambition er indfriet, hvilket efterlader tre ud af fire kommuner under det forventede niveau. Samlet set er under 3 procent af eleverne på landsplan i juniormesterlære.

Figur 3 illustrerer denne markante geografisk variation i ordningens succes. Mens vi ser stærke "hotspots", særligt i land- og oplandskommuner som Lolland, Langeland og Odsherred, hvor andelen når op mod 11-13 pct., er billedet et helt anderledes i landets større bykommuner. Her er koncentrationen af elever i juniormesterlære fortsat begrænset, og mange områder fremstår som "røde pletter" på kortet. Dette understøtter at juniormesterlære endnu ikke har opnået den ønskede brede national udbredelse, som det var forventet.

Tre ud af fire
kommuner
lever endnu
ikke op til 5-
procentsmålet

Figur 3

Andelen af 8.- og 9. classes elever i juniormesterlære, fordelt efter om eleverne er over eller under det forventede gennemsnit på 5 procent

Kilde: SMVdanmark på baggrund af aktindsigt hos kommunerne

Anm: 96 kommuner svarede på aktindsigten, mens 2 kommuner ikke svarede (markeret med grå)

Konklusion og anbefaling

SMVdanmark har i februar og marts 2026 gennemført en aktindsigt blandt kommunerne, som 96 ud af 98 kommuner har besvaret. Analysen viser, at der er meget store forskelle på udbredelsen af juniormesterlære i kommunerne.

Dette understreger, at det har stor betydning, hvad den enkelte kommune gør for at understøtte udbredelsen af juniormesterlære. I SMVdanmark anbefaler vi, at kommunerne bruger juniormesterlære som et godt værktøj til at gøre folkeskolen mere rummelig for flere elever og som en potentiel vej videre til en erhvervsuddannelse.

På den baggrund anbefaler SMVdanmark følgende:

1. At kommunerne forpligtes til at introducere alle elever (og forældre) til juniormesterlære i 7. klasse
2. At der i særlig grad skrues op for informationsindsatsen i de kommuner, der ligger meget lavt i forhold til sammenlignelige kommuner.
3. At reglerne kan ændres, så elever kan komme i individuel praktik i 7. klasse, så de kan afsøge, om juniormesterlære kunne være noget for dem.
4. At kommunerne udpeger en tydelig ansvarlig funktion, fx ansætter en erhvervsplaymaker, der kan koordinere samarbejdet mellem skoler, virksomheder og forældre og understøtte både rekruttering og match
5. At kommuner og relevante ministerier løbende prioriterer at informere erhvervslivet om juniormesterlære herunder om mulige opgaver for elever, regler for arbejdsmiljø mv.
6. At folkeskoler kommunikerer ordningen ud som et tilbud for alle elever og ikke alene kun fagligt udfordrede eller skoletrætte elever
7. At elever, der vælger juniormesterlære, som udgangspunkt har mulighed for at bevare tilknytningen til deres stamklasse, hvis de ønsker det, så de ikke oplever at blive "straffet" for at vælge ordningen, da dette ellers kan virke afskrækkende for at vælge den.

Kontakt

Uddannelseschef Kasper Munk Rasmussen, tlf. 61 96 39 80,
rasmussen@SMVdanmark.dk.

Junioranalytiker, Søren Schmidt-Andersen, tlf. 30 25 63 32,
schmidtandersen@SMVdanmark.dk.

SMVdanmark, marts 2026

Bilag 1

SMVdanmark aktindsigt: Antal tilmeldte juniormesterlære i 26/27 fordelt på alle kommuner - TABEL

Kommune	Antal tilmeldte elever i alt	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen - 2026	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen- 2025
Lolland	40	12,9	7,3
Langeland	18	12,8	Ikke opgjort
Odsherred	48	11,5	6,9
Rebild	74	10,9	11,0
Ærø	7	10,8	9,8
Nordfyns	54	10,3	4,4
Hedensted	73	8,4	7,5
Thisted	62	8,3	6,3
Faxe	43	7,6	7,0
Vesthimmerland	33	7,2	4,0
Sorø	28	6,7	6,3
Brønderslev	50	6,6	6,9
Holbæk	69	6,5	4,5
Jammerbugt	49	6,5	6,5
Varde	57	6,4	3,9
Assens	42	6,4	7,5
Gribskov	31	6,1	3,5
Vejen	48	5,9	5,0
Frederikshavn	54	5,8	4,7
Nyborg	23	5,8	0,1

Lavet med Datawrapper

Kommune	Antal tilmeldte elever i alt	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen - 2026	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen- 2025
Morsø	17	5,6	5,6
Lemvig	17	5,4	5,5
Norddjurs	23	5,2	4,7
Slagelse	55	5,0	2,8
Halsnæs	21	4,9	5,0
Frederikssund	31	4,8	7,2
Faaborg-Midtfyn	34	4,8	4,6
Middelfart	30	4,8	3,2
Tønder	24	4,5	5,9
Sønderborg	51	4,5	2,5
Kalundborg	28	4,4	5,4
Guldborgsund	38	4,3	3,1
Vordingborg	27	4,1	4,5
Ringsted	21	4,0	4,1
Ringkøbing-Skjern	31	3,8	3,0
Hjørring	35	3,8	3,8
Struer	14	3,6	3,5
Ikast-Brande	30	3,4	3,1
Esbjerg	72	3,3	3,1
Kerteminde	18	3,2	0,8

Lavet med Datawrapper

Kommune	Antal tilmeldte elever i alt	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen - 2026	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen- 2025
Herlev	15	3,2	3,2
Fredericia	25	3,1	3,0
Skive	27	3,1	2,9
Albertslund	14	3,0	4,3
Favrskov	31	3,0	2,8
Køge	37	2,9	1,7
Billund	13	2,8	0,1
Skanderborg	41	2,8	2,8
Kolding	49	2,7	2,4
Svendborg	27	2,7	0,7
Egedal	23	2,6	1,6
Aalborg	98	2,6	2,0
Silkeborg	47	2,5	3,0
Viborg	45	2,4	1,2
Tårnby	21	2,3	1,9
Høje-Taastrup	19	2,2	1,7
Herning	38	2,2	2,4
Holstebro	21	2,1	2,3
Randers	25	2,0	1,7
Mariagerfjord	13	1,8	1,8

Lavet med Datawrapper

Kommune	Antal tilmeldte elever i alt	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen - 2026	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen- 2025
Haderslev	15	1,8	1,6
Horsens	31	1,7	1,5
Vejle	34	1,6	1,3
Bornholm	18	1,5	4,0
Brøndby	11	1,5	0,9
Næstved	23	1,5	2,1
Aabenraa	13	1,4	1,2
Helsingør	13	1,4	1,0
Frederiksberg	22	1,3	0,7
Lejre	8	1,3	Ikke opgjort
Rødovre	9	1,3	0,7
Lyngby-Taarbæk	14	1,2	4,0
Vallensbæk	5	1,2	0,0
Roskilde	19	1,1	1,0
Allerød	6	1,0	0,2
Ballerup	10	1,0	1,5
Greve	9	1,0	1,2
Hørsholm	4	1,0	0,0
Gentofte	13	1,0	0,6
Hvidovre	15	1,0	1,5

Lavet med Datawrapper

Kommune	Antal tilmeldte elever i alt	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen - 2026	Procentvis af ungdomsårgang i kommunen- 2025
Gladsaxe	11	0,9	0,7
Fredensborg	5	0,8	0,5
Solrød	3	0,6	0,6
Dragør	2	0,6	0,3
Odense	20	0,6	0,4
Hillerød	5	0,6	0,4
Furesø	4	0,4	0
Rudersdal	3	0,3	0
Aarhus	16	0,3	Ikke opgjort
København	21	0,3	Ikke opgjort
Ishøj	1	0,1	0
Fanø	0	0,0	0
Glostrup	0	0,0	0
Læsø	0	0,0	0
Samsø	0	0,0	0
Stevns	0	0,0	0
Odder	Ikke opgjort	Ikke opgjort	3,4
Syddjurs	Ikke opgjort	Ikke opgjort	3
I alt	2527		

Lavet med Datawrapper

Kilde: SMVdanmark på baggrund af aktindsigt hos kommunerne

Anm: Årstallene 2025 og 2026 henviser til, at SMVdanmark har søgt aktindsigt hos kommunerne i september 2025 og februar 2026. I den aktuelle opgørelse fra februar 2026 er der ikke modtaget svar fra Odder og Syddjurs Kommuner. Analysen er udarbejdet på baggrund af data modtaget fra kommunerne. Der tages forbehold for fejl i data mv.